

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy
példány ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adtnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy
**az illető postahivataloknál az előfizetések
megújításán iránt lehetőleg gyorsan intéz-
kedni sziveskedjenek,**
nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen

A Székelyföld megismerése.

Marosvásárhely, január hó.

Bizony elzárt világ ez a Székelyföld.
Alig téved arra néha egy-egy társaság szive
szerinti érdeklődéssel. Annyi ember is rég
járt ott egyszerre, mint a múlt nyáron a
tusnádi székely kongresszus alkalmából,
mikor a székelység országaszóló bajait fir-
tatta politikusok, közigazdák, kulturaposto-
loknak nagy gyülekezete.

Ám mindannyian felhevültek az ügy
mellett; szívüket a hazafiság szent lelkesé-
dése dobogtatta.

S a mint közbeeső időben csak egy
futva áttekintettek a Székelyföld regényes
vidékein, elragadtatással szóltak az eddig
nem is látott szépségekről, kincsekről.

S mégis eddig idegenektől látatlan,
árva a Székelyföld kincseket rejtő minden
hegye-völgye.

Némelyik fürdőző, üdülő, átutazó ugyan
— talán — szájára vette ismerősei előtt,

de mindez semmi ahhoz a várakozáshoz ké-
pest, mit az idegen forgalommal szemben
fiai táplálnak, ahhoz a viszonzolgáltatáshoz
képest, mit a külföldön gondtalanul elszórt
péNZ csekély részeért itt nyújthatna — a
vendégeknek.

Kimondták tehát azok, a kik eddig
törődtek a székelység buja-bajával, hogy a
székelyföldi idegen forgalmat emelni kell.
Ez az országrész méltán tarthat igényt a
látogatásra érdekes fekvésénél fogva, szép-
ségének, népe küzdelmének miatta

Ezeket az előnyöket ismerteti meg s
teszi kíváncsiak előtt érdeklődés tárgyává
most a Székely-egyesület és Székely Társa-
ságok marosvásárhelyi irodája, midőn az
összes hazai felsőbb tanintézetek igazgató-
ságát és tanuló ifjuságát a Székelyföld lá-
togatására felhívja.

1-ször, a magyar fajok érintkezésének
állandósítása. 2 szor, a székely nép létké-
rdésének megismerése és megoldása céljá-
ból, ami elsőrendű nemzeti érdek.

Nem sok magyarázat kell ehhez. Elég,
a kinek magyar szíve van. A Székely-egye-
sület és Székely Társaságok marosvásárhelyi
irodája két utitervet közöl felhívása mellett.
Az első Marosvásárhely, Szováta (fürdő),
Parajd (sóbánya), Korond (fürdő), Székelyud-
varhely, Homoród (fürdő, barlang), Csikszere-
da (fürdő), Tusnád (fürdő), Málnás (fürdő,
szénsavgyár), Sepsiszentgyörgy (fürdő, szö-

vögyár), Előpatak (fürdő) Brassó város érin-
tésével 10 napig tart és 50 koronába
kerül.

A második Marosvásárhely, Szászrégen,
Oláh-Toplicza (fürdő), Borszék (fürdő), Gyer-
gyótölgyes (határállomás), Gyergyóditró, Gy-
szentmiklós, Vasláb (Marosfeje), Csikszereda
(fürdő), Tusnád (fürdő), Sepsiszentgyörgy
(fürdő, szövénygyár), Előpatak (fürdő) és Brassó
város érintésével szintén 10 napra tervez-
tetett 52 korona költséggel.

A kirándulás tanulságos volta és biz-
tonsága mellett szól az iroda azon ígérete,
hogy a szövetkezetben levő Székely Társa-
ságok által a kirándulók fogadását, ellátását
és kalauzolását biztosítja. Szóval velük lesz
kezdettől végig mindenütt és vezet, magya-
ráz lépten-nyomon.

A felhíváshoz fűzött tájékoztatóban
élénken tükröződik vissza a székely társa-
dalom érdeklődése, készsége, mi az utazást
fölötte kellemessé is teszi. Szereljék hinni,
hogy a hazai tanintézetek vezetősége öröm-
mel ragadja meg ezt a kedvező alkalmat s
vezeti tanulmány céljából az ifjuságot a
székely bércek közé. Tegyük szorosabbá a
köteleket a magyarság között és eljáván
szép földjére, erősítsük meg a székelységet
határvédő szerepében.

Szentgyörgyi Dénes
m. titkár.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Elveszett lelkek.*

— Székely kivándorlók. —

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.)

Nincs-e elég sebed, oh népem, a mi fáj,
Hogy elszéledsz, mint a pástornéki nyáj...?
Tompá.

Él egy nép itt, immár több mint ezeréve,
Ősi honban, ősi szabadsággal élve.
A melynek elei mind sasok valának,
Hunnok ivadéki... világtól csodáltak.
Vivta tatár, török,
Pusztította német —
De az Isten megtartotta
Ezt a csodanépet.

Rólad szól az ének édes székely vérem,
Pusztulásod fájó, vérző szívvel nézem.
Bizony mondom, hogy a székely vér elfajult,
A dalban magasztalt „drága gyöngy“ porbahullt.
Zúg az erdő fája,
A bükkös, a fenyves...
Oh, mikor még csak azokba
Voltál te szerelmes...!

Mikor az a bérczes kis haza volt vágyad,
Egész nagy világod, fényes szentegyházad...

* Felolvasatott a székelykereszturkői Dávid Fe-
rencz-egyletnek 1902. nov. 26-án tartott ülésében székely
testvéreink előtt.

Hol a patak, csermely csattogó madárdal —
Estharang-imára hívó szózatával:
Istenhez emelték
A szíved, a lelked,
Mert az a kis Székelyország
Volt, édes szerelmed!

Üzött a tudásvágy... mentél — nem is messze,
Csak addig, hol elméd kincsét megszerezze,
Aztán, ha magadba szívtad a sok szépet,
A szellemi kincset — mint a méh a mézet:
Visszatértél oda,
A honnan kiszálltál,
Hirdetni az Ur ígét...
Többre — nem is vágytál.

Itthon voltál s mégis vágyak epesztettek,
A szülői házhoz visszasírt a lelked.
Égtél újra látni falud szép vidékét,
Hol felettéd szebben ragyogott a kék ég,
Hol Istenbe vetett
Bizalommal, hittel —
Boldog voltál a szent földön,
Édes tieiddel.

Mi indít ma arra, mi jutott eszedbe,
Hogy vándorbotot végy munkás, hű kezvedbe?
Elhagyod véreid... drága szülőfölded,
Idegen'be mégy, hogy a lelked megöljed.
Itt hagyod apáid
Véráztatta földjét,
Hogy egykor még poraid se
Honi hantok földjek.

Ott, az idegenben, hiénákat nemzel,
Kik egykor tán szembeszállnak nemzetteddel.

Lapunk mai száma 6 oldal.

Attila örökjén... Árpád nemes földjén,
Addig itt szellemi nép önkénye lesz törvény.
Alá száll a hegyek,
A havas lakója...
De nem a te hited, nyelved
Ős hazád — vallója.

Pedig küzdelem itt azoknak is sorsa,
Kik rád fenekednek nyíltan, avagy lopva.
A kik sanda szemmel, kárörömmel nézik,
A sebzett oroslán hogyan vérzik... Vérzik...
S lám az a nép, kit bár
Nyugaton, keleten —
Hü testvérnép ölelhetne:
Világgá nem megyen.

Hogyan? hát egy nép, mely juhait őrizte,
Szeretni tán jobban tudná honát, mint te?
És ott az a kis nép — földönfutó hajdan —
Melynek hazát adtunk... velünk örök harcban,
S hazájának faja
Birodalmát vallja:
Tür... és munkál, de tüzhelyét
Hütlén el nem hagyja.

Te állsz testvértelen itt, a nagyvilágban,
Hullámverte sziget a nagy Ozeánban.
Ha te is fogyasztod a kevesek számát
Golgothává téven magyarok hazáját:
Konghat a harangok
Ünnepre hívása,
A sírját önásta népnek
Nincs feltámadása!

Murányi Sándor.

A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai.

— A székelyföldi kormánybiztos urhoz. —

IV. 1—10. folyt.

Bőrkészítő és szövő ipar.

A külföldről jövő férfi és női ruházati és fényűzési iparcikkek visznek el innen rengeteg összegeket. A fővámszolgabíró számadatai megmondják. Az évenkénti behozatali összeg az egészet véve meghaladja a 400 milliót, melylyel szemben a többnyire nyers kivitel aránylag csekély gabonában, lisztben, állatokban, gyapjában, bőrben, fában stb., melyek többszörös értékben kerülnek nagy részben vissza feldolgozva.

Itt figyelmet érdemel, ha csak az alkotmány visszaállításán innen számítunk is, a roppant magas, ugynevezett árszió (agio), mely azt jelenti, hogy a mi államunk szegényes állapota miatt a mi 1 forintunkat a külföld nem fogadta el annyira, a fizetésnél, hanem 25—30 kr ráfizetést követelt. Tehát 1 forint helyett fizettünk s talán részben ma is fizetünk 1 frt 30 krt. A szívem elszorult, mikor katonakorom végével Németországban körülnézve, az én gyönyörű százasaimért akár Bécsben, akár künn vásároltam német pénzt, nem 100, hanem csupán 70—71 forint értékű ottani pénzt kaptam. Így fizettünk Párisnak, Londonnak, Berlinnek stb. államrendőrségi kamatokat, iparcikkek utáni vásárlásokat. Egyszer régen a kezembe került a fővámszolgabíró pár évi kimutatása. Egyszerű szemmel mindent összevéve, évenkénti hozzávetőleges számítását csináltam magamnak, s arra jöttem rá, hogy ezzel az árszióval is elvesztettünk 20—25 év alatt 5—600 milliót, a miért senki sem kapott semmit. Ebben a veszteségben mindenki részt vett, aki varró- vagy kötőtűt, borsot stb. vásárolt csak krajczárookra is. Mert nálunk az arany nem pénz, hanem árucikk volt. A 4 frt értékű aranypénzt valaki megszerezte keresztapái ajándékba 5—6 forintot s még fennebb. Ennek a megszűnését jelenti a mostani pénzváltás, a törvénybe iktatott aranyérték, az ércpénzben való fizetések felvehetése, a mi talán 8—10 év folyamán Isten segédelmével teljesen keresztül mehet.

Ilyen a szegény ember sorsa, kit a körülmények, vagy saját ügytelensége szegénységre juttatott. Kerülj csak bankok és prókatorok kezére 100 forint tartozásért, s megérted a dolgot, a mikor a 100 forintod kifizetése 300—500 forintba kerül, s csórón maradtál.

Nálunk az a legnagyobb baj, hogy a százszoros nagy többség nem akarja megérteni, hogy a fényűzéssel, mely tőlünk ma is a külföldre viszi a pénzt, nem lehet kibontakoznia a szegénységből. De még keztyűs kézzel sem. Pénzmarasztó ipar nélkül úgy vagyunk, mint az a hivatalnok vagy falusi gazda, a kinek minden hónapban törlesztése van, s még sem huzza meg a bagariát; esaládja még sem dolgozik.

A mint mondtam, a ruházati és fényűzési iparcikkek visznek ki az országból sokat. Ezek egyrésze bőr és posztó, meg mesterséges gomb, csatt és gyöngy, melyek nyers anyaga itt benn megvan, s melyektől csak amugy csillognak a fejérszék ruhák és nyakak, s hintik bele a port a vakok szemébe. Másik része a selyem, len, kender és sokféle változatos gyapott szövés, melyek csaknem kizárólagosan uralják az egész lakosságot.

Európa iparos összes államai vízi uton délről és keletről nyersen kapják az ezerféleképpen feldolgozandó gyapottat. Hozzánk is eljuthatna így. A székely folyók mentén karton és más gyapott szövők pompázhatnak az ingyenes vízajtó erejével. E célra a székelyekéhez hasonló területen, talán sehol sincs alkalmasabb hely már a vizek nagy esésénél fogva is. E fonó, szövő, festő, rajzoló és mintázó ipartelepek ezer meg ezer férfi, s főleg női munkaerőt foglalkoztatnának állandóan.

A külföldi s kivált az osztrák ipar e tekintetben is erősen nyom és fogyasztása nagy mértékben lehetővé teszi a vidéki néposztályok közé is egészen a falusi munkakerülő cigányokig. A mi országunk sokkal nagyobb piaca e tekintetben is a külföldi iparnak, mint 30—40 évvel ezelőtt.

A mindenféle fajtájú posztó- és bőrkészítésre sincs alkalmasabb hely a Székelyföldnél a sok szép kisebb nagyobb tiszta folyó mentén, mert a nyersanyag helyben van és a közeli Oláhországban; de még a len- és a kender-szövetek készítésére sincs, mert ezek anyaga is részben megvan, részben pedig abban a perczen meglesz, mihelyt komoly célú szükség kívánja. Mindenik

kisebb-nagyobb székely város már fekvésénél fogva is elég alkalmas arra, hogy ott 1—2 ezer személyt foglalkoztató ilyen ipartelepek létesüljenek. S hátha még hozzávesszük, hogy e szövetekhez a falusi nép is ért a maga egyszerűségében, mindenki bizonyos lehet afelől, hogy a szövés-félék házilag is rövid időn elérhetik azt a tökélyt, melyen a sziléziai áll. Itt minden megvan, csak életrevaló és kezdeményező gazda kell, de nem az eddigi kuczorgással, hanem teljes erővel.

A jeleni belfogyasztáson kívül a jövőben sem lehet könnyebben a közeli és távoli világpiacra dobni eme készítményeket, mint a Székelyföldről, főleg pedig kelet felé, a hová nyugatról annyi sovár szem néz. De ezeknek helybeli feldolgozása is sok ezer mindkét nemű embernek adna foglalkozást. Avagy csak ezeknek a vonásoknak az összevetéséből valódi reális alapon nyugvó oly képe áll mindenki szemébe már a közeljövőnek, mely lehetetlen, hogy el ne bővüljön és komoly lépésre ne bírjon mindenkit. Csak azon lehet csodálkozni, hogy e képből még egy vonást sem bírtak magok eleibe varázsolni egészen a legujabb időkig, még a székelyföldi képviselők is, annál kevésbé mások, kik tehetetlenségükben csak a világba bámultak belé.

Tan- és nevelésügy.

Iskolai alapítvány. A Gyulafehérváron megjelenő „Közművelődés” a következőket írja. „Főtisztelendő Varga Sándor szentszéki tanácsos, székelyudvarhelyi főnövelő-intézeti igazgató és főgymnásiumi rendes tanár, folyó évi január 12-én 600 koronás iskolai alapítványt tett a nyújtódi róm. kath. iskola részére. Szép alapítványának célja az, hogy annak évi kamataiból a szegényebb sorsú jó magaviseletű és szorgalmu nyújtódi rk. tanulók tankönyveket és más tanszereket kapjanak. Midőn a nemesszívű alapítónak a székelyföldje iránti ezen szép tettét köztudomásra hozom, hálás köszönetet mondok neki, egyúttal kívánva, hogy Isten soká tartsa meg, áldja meg szent kegyelmével s e szegény gyermekek buzgó imája, melyet hosszú időn át érette rebegni fognak, Isten előtt mindig meghallgatást nyerjen. Adjon Isten sok ily nemesen gondolkodó, a nevelés oltárára áldozatot hozó férfit a magyar hazának, s akkor a nevelés ügye fel fog virágozni. y—z.”

Az udvarhelymegyei általános népevelési egyesület f. évi január hó 25-én tartotta közgyűlését. Tisztikara a következőképen alakult meg: Elnök Hlatky Miklós, titkár Nosz Gusztáv, pénztáros Györkes Mihály. Az egyesület vagyona 16.467 E 36 fillér. A folyó évben az alábbi 6 községet fogja 100—100 korona segélyben részesíteni: Bikafalva, Telekfalva, Fenyéd, Firtosváralja, Martonos, Küküllőkeménfalva.

A méhek törvényes védelme.

Sándor János szenterzsébeti gk. pap igen érdekes beadványt intézett a székely kormánybiztos utján a földmívelésügyi miniszterhez a méhtenyésztés törvényes védelme érdekében. Az annyira hasznos méhtenyésztés, mely a székelység jövedelmi forrását nagyban emelné, ugyanis semmi törvényes védelemben nem részesül s erre nézve Sándor János lelkes a következő javaslatot tette:

1. §. Mindenkinek jogában áll méhet tartani, azt a törvény korlátai között kezelni és tetszés szerint barmikor is értékesíteni.

2. §. Saját, vagy több időre haszonbérrel belsőségen a községben mindenki állíthat méhházat — vagy méhszint — a méhtenyésztés céljának megfelelő helyen és ebben a szomszédos birtokos nem akadályozhatja, a méhszint, vagy méhház a szomszéd birtokos méhszintétől legalább is 20 méter távolságban kell, hogy legyen és nem szemben a szomszéd méhszínével, hogy a kiröpülés a méheknek ne ütközzék össze a szomszéd méhével.

3. §. Község között, hol a lakosság száma kétezeren felül áll és a népmozgalom nagyobb arányban fordul elő, egy birtokos egy méhszint, vagy méhházban 50 törzs (kas-kaptár) méhnél nagyobb mennyiséget nem szaporíthat, a községben kívül vagy tanyán tetszés szerint.

4. §. A méhszint vagy méhház, ha fából készül — ideiglenes lévén — eziránt az építési engedély kérésnek helye nincs. A községi bírónál azonban, hogy méhszint vagy ház épül — a méhtenyésztés céljából — bajelentendő.

5. §. A méhtenyésztés, mint oly iparág, mely haszonnal jár, a törvény oltalma alatt áll,

ebből kifolyólag minden a méhtenyésztést érdeklő ügyben, elsőfoku hatóság a községi bíróság s ennek élén a főszolgabíró, másodfokban a közigazgatási bizottság és harmadfokban a m. kir. földmívelésügyi miniszterium dönt.

6. §. Beadványok, kérvények, vagy hivatalos előterjesztések bélyegilleték és portómentesek, ezen czím alatt: »méhtenyésztési-ügy portómentes.«

7. §. Sürgős ügyben, t. i. rajzás idején, hogy kié a raj, a községi bíróságnál azonnal, rendes kérvények elintézésénél pl. 8 nap alatt határozat hozandó, mely 15 nap kiteltével jogérvényes s a fél kérésére végrehajtható.

8. §. Méhtenyésztés után jövedelmi adó nem jár, méhet adósság, vagy adóba lefoglalni, vagy elárverezni nem szabad, a 3 §. kivételével.

9. §. A méhtulajdonos a tavaszi kitétel-nél, ha méhei táplálék hiányában a községben, tanyán a más méhtulajdonos méheire élelemért járnak, azaz rabolnak, (mely czukorpor ráhíntás folytán fölismerhető, hogy kié a méh és hová rabolnak) és ez neki tudomására hozatik, köteles a méhtulajdonos azonnal intézkedni, hogy méhei kárt ne tegyenek és ha ezt ő elmulasztja, teljes kártérítéssel tartozik, ismétlés esetén méhtartási jogát elveszti.

10. §. Nem szabad a méhet bántani, repülésében akadályozni, vízzel öntözni, mérges növényből készült mézkeverékkel, kovásos mézzel pusztítani, annál kevésbé liszt, vagy hamuval lehinteni, kénköves oldattal a kasba, vagy kaptárba titkon lefűstölteni, ki ebben rajta találta, a teljes kártérítés mellett bünyenítő eljárás alá esik és a kár értékéhez mérten büntetetik.

11. §. Rajzás idején a méhek bárki tulajdona területére, vagy fájára szállnak is, ahonnan kirajzoltak, annak tulajdonát illetik, ki jogosítva van minden kártérítés nélkül befoghatni azt, ha pedig a méhszint, vagy házban levő üres kast, vagy kaptárt, ahol méhtörzs is van, foglalnak el, annak tulajdonává válik, ahová önként beköltöztek, méhtörzs nem létében rajzás idején, ha üres kast, vagy kaptárt foglalnak el, a méh a tulajdonost illeti, ahonnan kirajzoltak, ki ha 3 nap alatt a méhet el nem viszi, az elfoglalt méhkas, vagy kaptár tulajdonába marad és vissza nem követelhető. A méh befogását kapuzárás, vagy honn nem léttel senki sem akadályozhatja, eziránti ellenkezésnél a községi bíróság azonnal segélyt adni köteles, ki ha elmulasztja azt, büntetendő és az elvárandó raj értékét a tulajdonosnak megfizetni köteles.

12. §. A községben kívül erdőn, mezőn, fadóknak, vagy fákban talált méhek — ha annak tulajdonosa nem jelentkezik — a megtalálót illetik, ki azt tetszés szerint haza viheti, a község közötti rajméh mindig a tulajdonost illeti. Fát levágni, hogy a méh kivethető legyen, a fatulajdonos engedély nélkül nem szabad, ki ez ellen vét, az erdészeti törvény szerint büntetendő, ha pedig a tulajdonos engedélyt a fátelvágrásra nem ad, a méh a fatulajdonosé lesz, ki a feltalálónak 5—10 koronáig jutalomdíjat adni köteles.

13. §. Nem szabad a méheket rajzás idején a tulajdonos beleegyezése nélkül senkinek befogni és azt elsajátítani, annál kevésbé a rajzást, fűstölés, por, vagy hamu főlhintés, vízfecskendő által akadályozni, ki ez ellen vét, 10—50 koronáig büntetendő.

14. §. Nyáron által a mézelés végetti legettét minden méhtulajdonos csak a saját birtokán teheti, más tulajdon területére kasokat, kaptárokat kirakni nem szabad, a méhlegelészet korlátlan lévén, hogy a méhek ki tulajdonáról gyűjtik a mézet és táplálékot, erről a méhtulajdonos senkinek kártérítéssel nem tartozik.

15. §. Mézet a szabad ég alatt kisajtolni (szűrni), viaszat olvasztani a község között, ahol méhtenyésztés létezik, nem szabad. A mézkereskedők ha kádjukat künn a szabadban tartják és nem záros helyt szobában, vagy pinczében és ezáltal a méheket rablásra ingerlik, 20—50 koronáig büntetendők és a méz elkobzandó. Ily értelemben büntetendő az is, ki a piacon mézet árul s azt kellek nem takarja el.

16. §. A méhtenyésztés ártatlan foglalkozás lévén, rajzás idején közéjük löni nem szabad.

17. §. Ha a méhraj más tulajdon területére száll, a méhtulajdonosnak nem szabad annak gyümölcsfáját tördelni, annál kevésbé az ágakat levágni, hogy a méhet befoghassa, mert teljes kártérítéssel tartozik, ha élő fán történik a sérelem, vagy a kertli veteményt kitapodta.

18. §. Méhszurástól eredő kár esetén kártérítésnek helye nincs; ne ingerelje senki a méhet és ő nem bánt senkit.

19. §. Több gazda, vagy iparos állíthat fel közös méhészetet és tarthatnak méhet, csak ez iránt a megegyezésről hozott szabályrendelet a közig. bizottság által jóváhagyandó, ily társulat által létesített méhház, vagy méhszin közelében senki méhszint nem állíthat és méheket nem kezelhet.

20. §. Ut mellett arcczal az utra senki méhszint nem állíthat, hogy a közlekedést akadályozza, hanem igen háttal az utra, bárminő irányban létezzék is a belsőség.

21. §. Faiskola mellé, ha ez az iskolai épület közelében van a felállított méhészet — minden községben az első kiváltsági jogok közé tartozik, mely államilag is segélyzendő, ha a község állít fel méhészetet, ennek jövedelme a községi pénztárt illeti, a kezelőt azonban esetéről-esetre a jövedelem arányához mérten, a községi képviselőtestület segélyezheti.

22. §. Házi majorság, u. m. tyúk, pulyka, réce, lud, pipe, hogy mennyiben áll veszélyére méhnek és viszont a méh ezen házi állatoknak, azt a jelen törvény nem korlátozza; eziránt kártérítéssel senki egymás ellen föl nem léphet.

23. §. Méhszint, vagy méhházat, ahol a méhek télen-nyáron állandóan vannak, kövel dobálni, vagy fával verni, hogy a méheket föl-zavarja, nem szabad.

24. §. Kiskoru gyermekek kihágásáért a szülők a felelősek és a pénzbírságon egyetemleg marasztalandók el.

25. §. Kicsinyben levő mézeledésnél fiasítás alatt levő lépeket (méhkenyér, salak) összetörve szinmez cizmen árusítani nem szabad, ki ez ellen vét, a 23. §. szerint büntetendő. A mézet vegyíteni, azt szaporítani, vagy annak szin adni nem szabad, ki ez ellen vét, a méz elkobzandó és azon községi szegény-alap javára fordítandó, ahol ezen cselekvény konstatacióval.

26. §. Pénzbírság nem fizetése esetén minden 2 korona egy napi elzárással — saját élelmén — töltendő ki, mely iránt a járási főszolgabíró bejelentés folytán intézkedik. A pénzbírság azon községi szegény-alap javára fordítandó, melynek területén a tény elkövetve lett; községi bírói beavatkozás mindig csak följelentés folytán történhet. Törvény nem tudással senki magát nem mentheti.

27. §. Jelen méhészeti szabály — törvényerővel bírván — mihez tartás végett minden méhésztel foglalkozónak — államköltségen — ingyen megküldetik, a község házában pedig nyomtatásban falra kitéendő és ott leltár mellett megőrzendő. Nyilvántartás végett minden vármegyében a méhésztel foglalkozók neve összeírandó és évről-évre a legjobb eredményt felmutatóknak ösztöndíj adandó.

A tervező ezen javaslatát nem tartja teljesen befejezettnek s igen szeretné, ha annak esetleges kiegészítésére a méhtenyésztők — saját tapasztalataikból — észrevételeket tennének.

Egyházi élet.

A Szent-Antal vallásos estélyek sorozatának egyikét mult hó 27-én, kedden tartották meg a buzgó hívők a róm. kath. főgymnasium disztermében igen nagyszámú hallgatóság részvételével. Blájer Balázs, Janó Ferenczné, Daróczi Erzsé és Dézsi Iona rendezték ezen, élvezettel és komoly ihlettel végig hallgatott minden pontjában szépen sikerült estélyt, melyet a szokásos bevezető ének: „Szent Antalhoz“ nyitott meg az egész közönség által énekelve. A szent hívők ezen kedves énekének elhangzása után Lakatos Erzsé szavalt Mindszenti Gedeonnak »A szentek munkái« című gyönyörű költeményét. A költeményben levő vallásos eszméknek hatásos kidomborításával s ezáltal a hallgatóság figyelmének teljes lebilincselésével szavaltatát valóban élvezetessé és kedvessé tette. Nagy Lajosné pedig Tárkányinak »Miatyánk« című vallásos énekét adta elő, bájosan, behizelgő lágyan csengő hangjával oly meglepő sikerrel, hogy a közönség szívesen hallgatta volna még másodszer is. Szép sikereik reménységére jogosító ügyességgel szavalt Tóth Kálmánnak »Szent Antal betege« című költeményét Bartos Teréz VI. oszt. zárdai növendék is, mely után Embery Árpád főgymn. tanár tartotta meg szabad előadását a családi szeretetről. Magas szárnyalású beszédében kedves vonatkozásokkal, találó cizá-

tumokkal tárta elé az igaz szereteten felépített családi életet, melyet meg nem törhet a csapások özöne s el nem szédíthet a hír, kincs, gyönyör, vagy a világ bármit ígérő élvezete sem Tanulságos és remek beszédének befejeztével Szabó András VIII o. reálisk. tanuló szavalt egy alkalmi, találó imát, melyet a közönség szintén meglehetősen tetszéssel fogadott. Befejezésekor ezen remekül sikerült estélynek, Embery Árpád mutatott be graphophonon több szép vallásos és hazafias dalt, melyeket a közönség mint újdonság dolgot, egészen lekötött feszült figyelemmel hallgatott. Ez alkalommal Szent Antal szegényei számára 40 koronát adakoztak az estélyen megjelentek végig. Az estély kiváló sikerének elismeréseképpen jegezzük meg, hogy mindenki szívesen töltheti el idejét az ilyen élvezetet és lelki gyönyörűséget nyújtó estélyeken.

A VII. Szent Antal felolvasó estély előre látott akadályok miatt nem kedden (február 10-én), hanem vasárnap (február 8-án) fog megtartatni. Nagyon érdekes programját a jövő számban hozzuk. — Elnökség.

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet január 31-iki távirati jelentése szerint: Fagypontról körüli hőmérséklet, elvéve csapadék.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kollát Emma okleveles tanítónőt a peteki állami elemi népiskolához rendes tanítónőnek nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Flórián Kristóf tekintélyes kereskedő, a Flórián Bogdán és Fia helybeli ruha nagykereskedő cég társfőnöke folyó hó 29-én eljegyezte Varró Mariskát, Madarász Veronika ev. ref. leányiskolai igazgató nevelt leányát városunkban.

— **Az EMKE.** mult havi igazgató-választmányi ülésén történt pénztári jelentés szerint az egyesület összes vagyona 2842,771 K 29 fillér. A székelyudvarhelyi áll. kő- és agyagipari szakiskolának folyó tanévi két ösztöndíja fejében, az intézet igazgatóságához 280 koronát utalványozott.

— **A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium ifjúsága** Varga Dezső tanár vezetése alatt 1903. február 14-én a Budapest-szálló nagytermében, részben a „Kirándulási-alap“, részben a szegény tanulók könyvtára javára zártkörű diák-bált rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti-díj: személy-jegy 2 K, családjegy, illetve páholyjegy (3 személyre) 5 K, tanulójegy 1 K, karzatjegy 1 K. Kezdete este 8 órakor. A 25 tagú rendező-bizottság élén Konecz Lajos, elnök. Zakariás József és Mezei Ödön, alelnökök. Bartha Samu, pénztáros. Bagossy Kálmán és Bagossy Béla, ellenőrök állanak.

— **A helybeli nőegyesület tisztújító közgyűlése.** A jótékony nőegyesület ma (vasárnap) d. u. félhárom órakor kezdődőleg a vármegyeház kistermében fogja megtartani tisztújító közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Tisztviselői kar és választmány lemondása, illetve újra választása. 5. Esetleges indítványok. Az igen fontos tárgy közgyűlésre ismételt meghívja a tagokat és érdeklődőket az Elnökség. — Itt említjük meg, hogy a mai közgyűlést megelőzőleg az egyesület választmánya tegnap délután tartott ülésében a megüresedett titkári állásra Fejes Áron ev. ref. kollegiumi tanárt jelölte.

— **Az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület** nevében közönetet mondok az alapítandó udvarhelyvármegyei muzeum javára újabb befolyt következő ajándékok adományozóinak. 1. Lánosz hadi buzogány. Lelő helye a muzsnai határ. Jakab József muzsnai áll. isk. igazgató-tanító ajándéka. 2. 3 drb Kossuth-bankó, 3 drb magyar kincstári utalvány 1849-ből s 1 drb 10 kros osztrák papírpénz 1849-ből. Bajna Ferencz farkaslaki plébános ajándéka. 3. Csonka százforgintos Kossuth-bankó. 4. Aronsohn Rezső főreáliskolai tanuló ajándéka. 4. A székelyudvarhelyi római fürdőben talált gemma sztanniol-lenyomata. Vánky Kálmán mérnök ajándéka. 5. Ugyanezen gemma fényképe. Hargita Nándor szakiskolai igazgató ajándéka. — Csehly Adolf muzeumi igazgató.

— **A polgári kör** holnapi (hétfői) filléres-télyén felolvas Varró Elek, szavalnak: Rácz Juliska és Wallinger István, monologot ad elő Baczó Sándor és énekel Papp Sándor. As estélyt Ráduly Miczi, Hermann Helén, Valentsik Endre és Bar-kóczy Dénes rendezik.

— **A budapesti „Székely-kör“** ma (vasárnap) este 7 órakor műsorral egybekötött táncestélyt tart köri helyiségében.

— **Leszavazott polgármester.** Székelyudvarhely város képviselőtestülete f. évi január 29-én Szakáts Zoltán polgármester elnöke alatt tartotta meg ez évi első rendes közgyűlést. Az elnöki megnyitó után, napirend előtt nagyszámú Konecz Ármint interpellálta a polgármestert, hogy a barompiaez befásítását és sodronnyal való bekerítését, melylyel a vásáros közönséget szabad közlekedésében akadályozza s már eddig is abból károk származtak — miért nem tette a képvisellett előleges megbeszélés tárgyává? A legutóbbi közgyűlésen tett ígérete értelmében, a mostani gyűlés elé miért nem tett előterjesztést, hogy önhatalmulag történt intézkedését legalább utólagosan a képvisellett szankezionálja? A polgármesternek erre adott válaszáat a képvisellett nem vette tudomásul s az interpelláció tárgyalását másnapra tűzték ki. Azonban ekkor sem intézték el azon okból, mert Konecz Ármint írásban nem terjesztette elő interpellációját s így az ügy egyelőre függőben maradt.

— **Az iparosok ingyenes felolvasásán** ma (vasárnap) délután két órakor a polgári-kör nagytermében Tamás Albert róm. kath. főgimnáziumi tanár fog igen érdekes előadást tartani a tenger-ről és lakóiról.

— **Bethlenfalván** — mint lapunknak onnan írják — a határ tagosítása és ezzel kapcsolatosan keresztül vitt arányosítás ügyében, a községi összes telekjegyzőkönyvek hitelesítésének helyszíni foganatosítása Mihály János kir. törvényszéki bíró és Gyertyánosi Károly kir. telekkönyvvezető által (tegnap) január 31-én teljesen befejeztetett. A felmerült rendkívüli sok zavaros birtoklási állapotok tisztázása, valamint a megosztások keresztül-vitele stb. — dacára az eljáró kir. tszéki bíró és kir. tkvvezető által igazán elismerésre méltó szakértelem és ügybuzgó szorgalommal kifejtett fáradhatatlan munkásságára — két havi időt vett igénybe. A hitelesítésre vonatkozó felvett jegyzőkönyvek száma az 500-at jóval felülhaladja.

— **Iparosaink pusztulása.** A fővárosban megjelenő „Magyar Pénzügy“ című szaklapból olvassuk a következő sajnálatos hírt: „A székelyudvarhelyi bőriparosok ipari szövetkezete fizetésképtelenné lett. Tartozik árukért 26.000, készpénzért 15.000 K-val, aktiváit pedig árukban 10.500, kintlévőségeiben 22.000 K-ra becsüli. A szövetkezet egyezségekre törekszik és 35 százalékot ajánl, állítva, hogy csőd esetén a hitelezők ennyit sem kapnak, mert a csődvagyont a kormány 8000 K elsőbbségi követelése is 1000 K kauczió majdnem teljesen kimerítik.“

— **Fenyédről** a következő sorokat vettük: „Tekintetes Szerkesztő ur! Becses lapjában a »Székely-Udvarhely«-ben többször olvastuk, hogy egyik-másik községben olvasókör, ifjúsági egyesület, gazdakör, szövetkezet stb. alakult, a mely igen szép dolog. Ha megengedi, mi is jelt adunk a fenyédről, mert nálunk is van olvasókör és népkönyvtár. Még 1898-ban megalakult derék lelkesünk vezetése alatt s azóta ha életjelt nem is igen adunk magunkról, most annál buzgóbban látogatjuk az olvasókör helyiségét (az iskolát), hol az ifjúságból alakult műkedvelő társulat serényen munkálkodik egy gyönyörű szindarab (»Három menyegző egy füst alatt«) előadásán. Ezenkívül hetenként két este a mindkét nemű ifjúság össze szokott gyülekezni szép rendben az iskolában és itt ügybuzgó lelkesünk felügyelete mellett olvasgatunk, derék tanítónk egyházi és világi énekekre tanítgat, társas játékokat játszunk, jó és erkölcs-nemesítő dolgokkal foglalkozunk. Csak az a kár, hogy némely, a huza-vonát, veszekedést szerető tudákos ember a jót sehoggy sem akarja megérteni, sőt az egyeslet életébe is be szeretné vetni az úszköt. Pedig de jó lenne, ha az ilyen emberek is eljárnának a könyvtárba, ők is művelőd-hetnének s a jó egyetértést eltanulhatnák tőlünk, kik egyetértve buzgó lelkesünkkel és tanítónkkal, serényen munkálkodunk önművelődésünkön és saját javunk- s előhaladásunkon. Az Isten áldja meg ezen fáradhatatlan, buzgó lelkesünket és tanítónkat, kik fáradságot nem ismerve, éjjel-nappal dolgoznak a mi javunk és előhaladásunkon. Bárcsak a szülők és a roszt czél felé haladók

megértenék a jó szót s minél többen beiratnák gyermekeiket ebbe az áldásos egyetbe! Akkor hisszük, hogy Fenyéden a jobb jövő fényes napja felsütne; nagy áldást osztó melegével a jéghideg sziveket felolvasztaná.

— **A „homoródokládi telekkönyvi hivatalról“** a „Székely-Udvarhely“ f. évi 8-ik számában megjelent közleményre vonatkozólag Papp Ferencz dr. homoródokládi ügyvéd ur a következő sorok közlésére kért fel:

„1. Díjtalan telekkönyvi másolatok kiadása a telekkönyvi hivatal kötelessége, a másolásért díj eddig sem járt. 2. Bélyegmentes telekkönyvi kivonatok kiadását illetőleg sem a Magyar Földhitelintézet, sem más pénzügyi intézet a járásbíró-ság vezetőjének jóvoltából semmiféle előjogokat nem élvezhetnek. A conversioikat eszközölő pénzügyesek (de a felek soha saját kezűkhöz) bizonyos esetekben kapnak ugyan bélyegmentes tkvi kivonatok, de ennek kiadása törvényen vagy rendeleten s nem az egyes hivatalok vagy hivatalvezetők kedvezményén alapszik. 3. A járásbíró vezetője ezen intézkedéssel tisztán a meglevő törvény és rendeletek szigorú végrehajtását eszközöli és nem ad új kedvezményeket, a mint nem is adhat. A t. czikkiről rosszul magyarázta az adminisztrációs teendőket és azért felvilágosításul szükségesnek tartottam a tény állását híven ismertetni. Uklánd, 1903. január 27. Tisztelettel: dr P a p p F e r e n c z, ügyvéd.“

Midőn a fennebbi nyilatkozatot kiadtuk, ahhoz a magunk részéről azt kívánjuk megjegyezni, hogy lapunk hivatkozott közleménye nem állította egy szóval sem, hogy az okládi telekkönyvi hivatalnál életbeléptetett új rend a törvénybe nem gyökerezne. Azt sem állítottuk, hogy ott valaki kiváltságokat élvezett volna. Arra azonban, hogy régebben a telekkönyvi másolatokért a magánfelektől díjakat szedtek, adataink vannak. Az pedig, hogy ez most nem így van, mégis csak a Harmath járásbíró érdeme, aki — az ügyvéd ur nyilatkozatának 3-ik pontja szerint is — „a meglevő törvény és rendeletek szigorú végrehajtását eszközöli.“ Hát Harmath Jenő kir. járásbíró ezért mégis csak elismerés és dícséret illeti.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó embereknek, kik boldogult fiam Szász Ákos elhunyt alkalmával őszinte részvételükkel enyhíteni törekedtek a nagy csapást, ez uton is a legelhálásabb köszönetemet fejezem ki. Özv. Szász Ignáczné szül. Orbán Mari.

— **A Kossuth-utcai farkas.** Az a bizonyos farkas, mely az első hóval mindig pontosan megjelenik az újságok hasábjain és évről-évre fölfalja a drótosztót, úgy, hogy annak csak boeszkora marad meg, az elmúlt hétfőre virradólag jelentkezett városunkban is. A Kossuth-utca alsó végén rémitgette a lakosságot, de nem sokáig. Vesztére puskás emberek közé került s ezek lepuffantatták. Arról azonban, hogy a szegény ordas Ru d n y á k Péter városi kertész farkas-szörű kutyája volt, nem tehetnek sem a puskások, sem a csontot keresgélő kiszívott szürke állat. A károsult kertészt vigasztalhatja az a tudat, hogy szürke kutyájának a husát csak úgy elhordták „m a r h a u r u s á g n a k“ a babonás hetivásárosok, mintha igazi farkas lett volna. Elvégre egy szürke kutya, ennél dicsőségtelesebb véget kívánva sem kívánhatna magának.

— **A csuz- és köszvényes betegek a házi-szerek sok fajtáját alkalmazzák** anélkül, hogy orvos tanácsához folyamodnának. Köztudomásu, hogy a Zoltán-féle csuz- és köszvény elleni kenőcsben oly kipróbált szert ismernek orvosok és betegek, melytől még azok is, kik 10—20 év óta szenvednek s fürdőket és különféle szereket eredménytelenül használtak, néhányszori bedörzsölés után meggyógyultak. Ezt bizonyítja számtalan köszönő levél és azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyek a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok eredményeiről állítottak ki Zoltán Béla budapesti gyógyszerész részére, kinél e szer üvegenként 2 koronáért kapható.

— **A gazdasági és munkás segélypénztár gyarapodása.** A régi Szombatfalva község lakóinak, vagyis a mostani Szombatfalva városrész földmivelő polgárainak még 1868. óta temetkezési egyesületük van. Az egyesület, melynek élén mint elnök Györffi Ferencz volt községi főbíró és Sándor Gergely járási utbiztos állanak, most a földmivelésügyi miniszter védnöksége alatt álló gazdasági munkás- és cselédpénztárhoz akarnak csatlakozni. Az egyesület átadná vagyonát a gazda-

sági pénztárnak s tagjai ennek fejében a pénztár tagjai lennének. A temetkezési egyesület ebben az ügyben ma, vasárnap d. u. 3 órakor a szombatfalvi iskola helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait ezuton is meghívja az elnökség.

— **Megszűnt állatjárvány.** Bizonyára a legnagyobb örömmel fogadja vármegyénk gazdaközönsége azt a jó hírt, hogy úgy az u d v a r h e l y i és kereszturi, mint a h o m o r ó d i j á r á s o k állatállományai végre- valahára a ragadós száj- és körömfájás nyüge alól felszabadultak s így ezen járásokban a szabad közlekedés folyhat, ugyszintén a székely népünkre annyira életkérdést képező állatvadászok is ezentul m e g t a r t h a t ó k. Teljes elismerés illeti ezért vármegyénk intéző köreit, mert nem kimélték fáradságot és egyetlen pillanatot sem mulasztottak el, hogy a törvény korlátain belül népünk sanyaru helyzetén segítsenek.

— **A jegyellenőrzés az államvasutakon** A magyar királyi államvasutak igazgatósága a következő értesítést teszi közzé: „A menetjegyekkel történt számos visszaélés szükségessé tette, hogy a jegyeknek s egyéb igazolványoknak ellenőrzését fokozottabb mérvben a legbehatóbb módon eszközöltessük és ez érdekből az üzletszabályzat 21. §-ában, illetve annak II. póthatározmányában foglalt határozmányoknak feltétlenül érvényt szerezzünk. Érdekeltek közéinket, ugymint a kapusokat, a jegyvizsgáló kalauzokat és az ellenőröket szigoruan utasítottuk, hogy az utazó igazolványoknak és pedig úgy az egyszeri utazásra szóló, mint az időszakos, vagy állandó érvénynyel bíró (szabad-, bérlet- stb.) jegyeknek előmutatását, a várótermekbe, illetve a pályaudvarra való belépésnél és utközben a vonatokban mindenkitől, kivétel nélkül, feltétlenül követeljük; továbbá elrendeltük, hogy mindenkor megköveteljük azt, miszerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra még érvényes utazó-igazolványokat felmutassák és a további utazásra már nem érvényes utazó-igazolványukat a jegyelszedőknek átadják. Midőn a fentebbiekre s arra is, hogy a külföldön hasonló szigorú intézkedések állanak fenn, az utazó közönséget figyelmeztetjük, egyuttal kérjük, hogy a menetigazolványt idő veszteség és egyéb menetjegy előkeresésével járó kellemetlenség kikerülése végett, saját érdekében kéznél tartani, és közönségeknek a menetjegyek előmutatására irányuló kötelességszerű felhívásának ellenvetés nélkül megfelelni sziveskedjék.

Törvénykezés.

Ügyvédek attérje a bíróság előtt.

János Gyula nyug. kir. ítélőtáblai bíró és ügyvéd ur az alábbi sorok közzétételére kért fel:

Dr V á l e n t s i k Ferencz ügyvéd és megyei tisztifőügyész ur a helyi lapok valamelyikében nyilvánosságra hozta, hogy az általam botrányos magaviselet miatt ellene beadott fegyelmi panasz Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága által elutasított. Nem akartam dr Válenstik Ferencz urnak velem szemben elkövetett tényét nyilvánosságra hozni, de miután jelölt közzététele által mintegy felhívott erre, szükségesnek tartom a magam részéről a köztünk felmerült esetet nem egészben előadni, hanem csak egy részletét kiemelni. 1902. decz. 30. napján a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnál Szabó István albiró előtt egy per tárgyalása volt, a melyben ellentétes védelmet képviseltünk s minthogy én dr Válenstik Ferencz ügyvéd ur egyik állítására azt feleltem, hogy nem igaz, dr Válenstik Ferencz ur Szabó István albiró, Felegyházy Kálmán joggyakornok és Vánky Kálmán mérnök urak jelenlétében oly sértő szavakkal illetett, a melyeket bárki is botrányosoknak kell hogy nyilvánítson.

De dr Válenstik Ferencz ur ezzel sem elégedett meg és folytatólag hozzátette: „ha nem volna itt, megfojtánám.“

Miután meggyőződéseim szerint dr Válenstik Ferencz ur mint köztisztviselő is felelősséggel tartozik botrányos viselkedéséért, 1903. január 1-én 1. sz. a. fegyelmi panaszt adtam be ellene, a melyet Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 1903. január 14-én 1. kb. sz. a. kelt véghatározatával elutasított a többek között azon okból is, mert az 1886: XXIII. t. czikkben erre paragrafus nincs.

Tekintettel azonban arra, hogy dr Válenstik Ferencz urat Udvarhelyvármegye mint tisztifőügyészét nem azért tartja, hogy bárkit is meg-

fojtással fenyegetessen, de másfelől e fenyegetésre a kihágásokról szóló btkv 41. §-ába ütköző közönség elleni kihágást képez, azon reményben vagyok, hogy a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium találni fog paragrafust, melynél fogva dr Válenstik Ferencz ur viselkedését a tisztifőügyész állással megférőnek nem találja, ezért Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának jelölt határozatát megfelelőben.

Fogadja szerkesztő ur kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Székelyudvarhelyt, 1903. január 30.

János Gyula.

Főtárgyalások: A helybeli kir. törvényszéknél folyó évi január 30-án a következő ügyek nyertek ítéletes elintézt: Miklós Dénes szentléleki lakos lopás vétsége miatt 14; Todor Róza lopás vétségeért 20 és Todor Jánosné ugyancsak szentkirályi lakos tulajdon elleni kihágásért 14 napi fogházra és 10—10 K pénzbüntetésre ítéltettek.

Nyilt-tér.*

Rövid használat után nélkülözhetlen.
Igen alkalmas utazásoknál.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án.

Szász Kalodont

nélkülözhetlen
fogtisztító szer.

Elsőrangú higienikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrithatók el ezáltal. Ennél legsikeresebbnek bizonyult a „KALODONT“, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Borbély és fodrász.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Kossuth-utczában eddig is fennállott Hallm e n-féle borbély és fodrász üzletet megvettem s azt ezután saját nevem alatt tovább folytatom. A Hallmentől hátramaradt bérletjegyeket szintén érvényeseknek tartom s ezen kívül is készséggel állok a n. é. közönség szolgálatára. Szives pártfogást kér mély tisztelettel

Mészáros Zoltán, borbély és fodrász.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

minden hétfőn, szombaton és vasárnap a Gergely Ferencz sósfürdőjén meleg fürdő kapható. A fürdőszobák és az ezek előtt levő folyosó fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr.

Legfinomabb czukrász-sütemények Ernszt György czukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Baros-féle
Peratin bajusznő vesztő
az egyedüli szer, mely által még serdülő ifjak is szép, csinos bajuszt és dus szakált nyerneken.
Teljesen ártalmatlan.
1 adag 2 korona 50 fillér és 4 korona.
Egyedüli készítő: BAROS GÁBOR
Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 1. szám.
Kozmetikai toillette cikkek gyára.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

A s
közírré
bírósná
áltl bud
selve dr
erdőn
Károly k
járuléka
resnél la
vetkező j
vasabran
ingók, m
máza le
tétel ala
lalva, ez
peres há
órákor
melynél
tendők, e
nek el fo
Az
nál megt
kik a lef
vényesít
ket az á
nem vett
mert kül
gátolva
utasítatr
Szé
Sz.
Er

Sz. 25—

AL
t.-cz. 10
hogy az
számu v
okládi
száldob
dobosi
évi szep
végreha
becsült
szörű ju
Me
1903-ik
hátralék
január 1
százalék
ben bir
Száldob
1903. év
határidő
ezennel
érintett
§-ai ért
öbber
el fogm
A
mások
tési jog
LX t.-
rendelt
k
napján

J
zseb
vagy
nagy
pácz
8039
ezü
ütör
óra

36 szám, folyó 1903. vh.

Árverési hirdmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járás-bíróságnak V. 578/4-902. polg. számu végzése által budapesti Liebmann Ármán cégnek, képviselve dr. Róth Sámuel ügyvéd által oroszhelyi erdőn Varságtisztása nevű helyén lakó Csató Károly kereskedő ellen 495 K 23 fillér tőke s járuléka végett elrendelt árveréses ügyben, alperesnél lakásán összesen 667 koronára becsült következő javai, u. m.: egy százötvenhat literes vasabrancos hordó és még 3-tól 15. tétel alatti ingók, mint felülfoglalt ingók, egy huszonöt méter-mázsa len és nyolcz mázsa len, ezen két utolsó tétel alattiak alapfoglalásképpen vannak lefoglalva, ezen ingók Oroszhegy Varságtisztásán alperes házánál **1903 február hó 9-én d. e. 10 órakor** nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívják mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1903. január hó 16-án.
Erről alapfoglalató is értesítve lett.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

Sz. 25-903. vbtó.

Árverési hirdmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbíróság 1901. Sp. 181-2 számu végzése következtében dr. Papp Perencz oklándi lakos ügyvéd által képviselt Nyáguj Péter szaldobosi lakos javára, Nyáguj János szaldobosi lakos ellen 94 K s jár. erejéig 1902. évi szeptember hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 80 vegyes szőrű juh nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1903-ik évi V. 19-1 számu végzése folytán 94 K hátralék tökékövetelés, 126 koronának 1900. évi január hó 1. napjától járó 5 százalék kamatai, 1/3 százalék váltó díj és eddig összesen 66 K 50 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Szaldoboson alperes lakásán leendő eszközölésére **1903. évi február hó 4-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbb ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1903. évi január hó 18. napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

Jorgó János óras, gyári raktár: Bécs, III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olesó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigoruan tisztességes, rászédés teljesen kizárva. — **Órajavitási műhely.** — Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt, vagy javított óráért kezességgel vállalom. — Kivonat a nagy árjegyzékből: 7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapációra, nickeltokban 36 órai járással 2 frt 30 kr. 8039 sz. valódi ezüst pánczélláncz 15 gr. 1 frt. 7858 sz. ezüst remontoir, duplafedeli 5 frt. 7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 súlylyal 11 frt 50 kr. 7929 sz. Jó ébresztő óra 1 frt 20 kr. Sziveskedjék nevemre és házszámomra 75/B. pontosan figyelni.

A székelyudvarhelyi Zálogkölcson-intézet és betéti pénztár

1903. évi február hó 15-en délután három órakor Székelyudvarhelyt hivatalos helyiségében

K Ö Z G Y Ű L É S T

tart, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívattak.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről és a zárszámadás bemutatása.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása.
4. Aligazgató, igazgatósági tagok és felügyelő bizottsági tagok megválasztása.
5. Indítványok, esetleg az alapszabályok módosítása.

(A közgyűlésen csak az bir szavazati joggal, ki az alapszabályok 60. §. értelmében részvényeit a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző nap hivatalos órái lejártáig az intézet pénztárához leteszi.)

Az igazgatóság.

Az 1895. évi cariói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és aranyéremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a biztos és kiváló **REUMA-SZESZ** köszvény, esuz, reuma, gyors hatású ischias stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csuszfájdalmakat is már néhány-szori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Szegfü créme szegfü, májfolt, mitesser s az arc-és kézbor mindennemű tisztálanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 korona.

Szegfü poudér a tein-nek üdeséget s finomságot kölcsönöz. — Fehér, rózsaszin s créme színben. Egy doboz 1 korona.

Szegfü fogpor a fogak s foghus épségben tartására. A száját dezinficziálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 korona.

Szegfü szappan a legfinomabb toillet szappan, kiváló kellemes illattal. Egy darab 80 fillér.

Haj-elixir a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s hajkikopás biztos megátlására szolgál. Egy üveg 3 korona.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő.

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszerárában, Király-u. 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszerár”-ban Váci-körut 17. — Helybeli raktár: Solymossy János gyógyszerárában (Kossuth-utca) és Lengyel Samu gyógyszerésznél Székelykeresztúr.

Tokaji china-vasbor legkitünőbb minőségű saját készíttve. Kitünő és biztos hatású szer vérszegénység, sápkór s idegesség ellen. Gyermekek kellemes ízénél fogva igen szivesen veszik be. Fél literes üveg 5 korona, 1 liter 9 korona.

Tourista olaj az egyedüli biztos szer tyukszem, szemölcs és bőrvastagodás gyökeres kigyógyítására. — Egy üveg 70 fillér.

Gyomorbor legkitünőbb minőségű tokaji asszu ürmösből készíttve. Biztos hatású a már legrégebb gyomorajok gyógyítására. Étvágytalanság, székrekedtség, görcsök s gyomorsűtés egyedüli biztos óvszere. Egy üveg ára 3 korona.

Kapható csaknem az egész gyógyszerárakban.

VIDDER GYULA
gyógyszerész, Sátoraljauhely.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a **The Hallwood** Casch Register Company által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a **legtökéletesebbek** és ez időszereint a **legjobb**ak a világon,

merta **The Hallwood** fizetőpénztárnál elérhető, hogy a főnök egy pillanattal alatt, egy tekintésre megláthatja, hány **Receptért** fizető vevője és azoktól **végösszegben mennyi bevétele** volt, ugyanakkor azt is látja, hogy hány vevőjének **összesen mennyiért** adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy **különlegességért**, vagy saját **különlegességért** hány vevője és azoktól **összesen mennyi** volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a **The Halwood-féle** fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányu fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy **összegezőjük** van és **igy csak egy** művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Legjobb a világon.

Legjobb a világon.

Szekely borkereskedés
részvénytársaság

Szekelykeresztúron
tisztá, finom zamatu

BOROKAT

árusít *jutányos árakban*. A közönség saját érdekét védi meg, ha innen szerzi be szükségletét.

Forgalomban levő borai:

Asztali	1901. évi	40 fillér
Asztali (szénaverési)	1901. "	48 "
Finom asztali	1895. "	52 "
Pecsenye	1892. "	56 "
Schiller (piros)	1896. "	52 "
Ráczürmös	—	56 "
Rózsamáli	1896. "	64 "
Rizling I.	1890. "	90 "
Rzling II.	1896. "	72 "
Licányka	1890. "	120 "

Életrevalóság, becsületbeli dolog megbecsülni, pártolni a nagyközönség érdekét szolgáló intézményeket. Élhettlenség, gyámoltalanság ellenkezőt cselekedni.

„Nincs többé tyukszem!”

Ha tyukszemétől meg akar szabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható —

Denzinger-féle

„VIKTÓRIA”
tyukszem —
— kerécsesel.

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemmet is eltávolítja — Ára tégelyenkint 1 korona 30 fillér. — 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló:
DENZINGER ADÁM Ujvidék, Duna utca 17. szám.

Unghváry László

(Czegledi) 300 holdas borkertmő szőlőtelepének, továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól kezdve nemes csemeték, 2 forinttól kezdve sima és gyökeres szőlővesszők, továbbá — 10—18 forinttól kezdve sajáttermésű rendkívül finom újborkok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa, vadóc, akác- és gleditschia-csemeték. **Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.**

HANGSZERT
mig

Reményi Mihály

műhangszerész legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről**, Király-utca 44. sz.

Köhögés és rekedtség ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle**

pemetefü cukorkánál,

de vásárlásánál vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félet** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

*** 1 doboz ára 60 fillér. ***
Csak **RÉTHY-féet** fogadjunk el!

Rum, cognac, silvorium,

likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegytiszta esszenciák és kompozíciókkal házilag egy nyolczad, sőt egynegyed részben olcsóbban állíthatók elő, mint készen vett árak. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. **Baros Gábor** Budapest, VII. Dohány-utca 1. sz. ... Esszenciák és kompozíciók gyára. ...

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölési alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghülekéknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél **Budapestben.**

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók. **Rudolstadt.**

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: **Nagysolymosi KONCZ ÁRMİN** gyógyszerárban Székelyudvarhelyt.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam aus der Parfümerie-Apotheke A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

ICH DIEN

Miért szenved ön?

holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábának járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában**, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülső ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direktre és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapestben **Török F.** gyógyszerárban, Zágrábban **Mittelbach S.** gyógytárban és Bécsben **Hradi L.** gyógytárban.

